

DE GRAVEN IN EN OM DE KERK TE VRIESCHELOO. (versie 25-8-2018)

Door J.S.A. HUIZING

In 1977 bracht de heer A. Pathuis (oud hoofdarchivaris aan het rijksarchief te Groningen) het boek "Groninger gedenkwaardigheden" uit. Hierin maakt hij een opsomming van alle teksten, wapens en huismerken, die in de provincie Groningen te vinden waren. Zo heeft hij alle teksten op de grafmonumenten tot 1814 in het boek opgenomen. Maar waar liggen deze graven nu precies? Dat is in het boek niet aangegeven en er is vrijwel niemand te vinden – bijv. op open monumentendag – die je even graf nr. 939 uit het boek van Pathuis aan kan wijzen.

Dat vond ik jammer, want soms ben je iemand in de archieven tegengekomen, waarvoor je je interesseert en wiens graf je zou willen zien. In de korte tijd die voor een bezoek aan een kerk in welke plaats dan ook beschikbaar is, is er geen tijd om daarnaar te lopen zoeken. Als de monumenten goed zijn onderhouden en de letters netjes zwart geverfd zijn, kun je het eventueel nog terugvinden, maar van de graven, die 200 jaar of meer oud zijn, zijn de meeste vrijwel onleesbaar geworden, dus onvindbaar.

Zo kwam ik op het idee, om zelf maar eens een tekening van de kerk van Vriescheloo en het kerkhof daar omheen te maken en de bij en in de kerk liggende graven in te meten, deze te voorzien van een nummer en daarbij een lijst te maken, met de zo volledig mogelijke tekst die op het gedenkteken staat, welke aangeeft wie op dat nummer begraven is.

OMSCHRIJVING VAN DE OPSCHRIFTEN DER GRAFMONUMENTEN.

1

Ter gedachtenis/ van/ TRIJNTJE HINDRIKS,/ KOETS./ geb. den 10 Dec./ 1802./ overl. den 17 Mei/ 1866.

Tekst op de achterzijde: Wat eigendom is op/ deez' aard,/ Wat doel de ziel gegeven?/ De deugd./ Wat loon is haar/ bewaard?/ Bij God een eeuwig/ leven.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 355)

2

Ao 1745, den 4 Juny, is gebooren/ de Eerbaare ALBERTJEN BOEL/ MANS, in leeven Huisvrouw/ van HILVERT BEERENTS/ KLIEN te Luttjeloo, Overleed Den/ 22 november 1799 in den ouderdom/ van 54 Jaar, 3 Maand en 18 Dagen/ en is alhier ter aarden besteed. Wapen:

Tekst: Dit is de plaats van elk en een/ Van hoog en laag ja vlees en been/ Om in het sombre graf te daalen/ Wat baat het of men alles hadt/ De godsvrucht is de grootste schat/ Om over dood te zegepraalen.

(Pathuis, GDW nr. 3926, blz. 707/708) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 643)

3

Anno 1717, den 6 February, is ge/ booren de eerbare HILVERT/ BEERENTS KLIEN, in leven erf/ gezeten te luttjeloo en egtge/ noot van ALBERTJEN BOEL/ MANS, zynde overleden den 28/ Februari 1793 in den ouderdom/ van 76 jaren en 22 dagen en is/ alhier ter aarde besteld.

Wapen:

Tekst: *De wereld gaf aan myn gemoed/ Meer zuur en bitter als het zoed/ Maar Jezus volheid was alleen/ In wien het ongeval verdween/ Die my in al myn ongeneugd/ Verschafte reine zielevreugd/ Hy zy myn Leidsman en myn borg/ Die my in 's Hemels zaal bezorg.*

(Pathuis, GDW nr. 3924, blz. 707) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 643)

4

Rustplaats/ van/ JAN B. HEIJES./ Geb. d. 24 Maart 1863/ overl. d. 18 Sept. 1869./ Zoontje van/ B.J. HEIJES en/ T.J. HUIZING

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 373)

5

BOELEM HEYES, GEWESENE/ KERCKVOOGHT TOT VRIE/ SCHELOO TER TYDT DAT/ DEZE NIEUWE KERCKE AL/ HYR IS OPGEBOUWT, EN IS/ CHRISTELYCK IN DEN HEERE/ ONTSLAPEN IN DE MAENT/ SEPTEMBER INT JAAR 1720/ SYNDE IN 'T 48 JAARS SYNES/ OUDERDOOMS, VERWACHTENDE/ EEN ZALIGE OPSTANDINGE.

Wapen:

Hyr is d'kerckvooght Boelman Heys/ Gegaen d'wegh van alle Vleys/ Is als een bloeme afgepluckt/ En uit het landt des levents ruckt/ Zyn lichaem hyr int stof geleydt/ D'ziel by godt in eeuwigheydt.

(Pathuis, GDW nr. 3913, blz. 705) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 158)

6

RUSTPLAATS/ van/ HINDRIK BERENDS RENKEN,/ *geb. den 1 Juni 1867,/ ovl. den 30 Dec. 1871,/ Zoontje van/ B. E. RENKEN/ en A. E. SNELTER.*

Tekst: Een korte tijd mogt deze bloem hier/ bloeien,/ Zoo lieflijk, zoo schoon/ De bloem werd afgesneden, de tranen/ vloeien,/ 'T was van den God der goon./ Hij gaf, hij nam, zijn naam zij hoog/ geprezen,/ Al wat Hij doet is goed./ Hij haalde thuis wat ons was toe/ geweest,/ Ter leen, ten pand zoo zoet.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 289)

7

Ter gedachtenis/ van/ ENGEL BERENDS RENKEN,/ Geb. den 11 Januari 1793,/ Overl. den 3 October 1845,/ in leven echtgenoot van/ GRIETJE H. KOETS.

Tekst: DIE IN OPREGTHEID GE-/ WANDELD HEBBEN, ZULLEN/ INGAAN EN RUSTEN OP HUNNE/ SLAAPSTEDEN. JES. 57, VS 2.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 288) (Zie voor dezelfde tekst ook nr. 23 en 45)

8

Ter gedachtenis/ van/ GRIETJE HINDRIKS KOETS,/ Geb. den 8 September 1800,/ Overleden 22 maart 1874,/ in leven echtgenoot van/ ENGEL B. RENKEN.

Tekst: *ONZE DAGEN OP AARDE/ ZIJN EENE SCHADUW./ JOB. 8, VS 9.*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 288)

9

N.B. Bovenaan dit graf is meer dan 40 jaar geleden een zwarte metrische figuur aangebracht, over de oorspronkelijke tekst.

1756, den 18 Juny, is gebooren Else Willems Renkes tot Friescheloo en overleden den 6 Juny 1785 in den ouderdom van byna 29 jaaren, verwagtede met alle gelovigen een zalige opstandinge door Jesus Christus onsen Heere.

Wapen:

Tekst: *Wat is de mensch voor U, o Heer/ gij Godt van majesteit en eer/ als Gij maar spreekt, o menschenkind/ dan is de mensch niets meer als wint/ maar Gij, o God, hersteld hem weer/ ten Jongsten dag tot uwer eer/ door Christus bloed, voor ons berei / Soo leven wij in Eeuwigheid.*

(Pathuis, GDW nr. 3923, blz. 707, de tekst wijkt af van hetgeen Pathuis opgeeft!) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 287) Zie voor deze tekst ook Bellingwolde nr. 24.

10

TER GEDACHTENIS/ van/ JANTJE R./ LURING,/ Geb. 27 Juni/ 1797,/ Overl. 7 Juni/ 1846./ Echtgenoot van/ REMME H. HAZELHOFF.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 135)

11

TER GEDACHTENIS/ van/ REMME H./ HAZELHOFF./ Geb. 16 Februari/ 1801,/ Overl. 22 Mei/ 1857./ Echtgenoot van/ JANTJE R. LURING.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 135)

12

Rustplaats/ van/ BOUWECHIEN/ H. KOETS,/ geb. 30 April/ 1834,/ overl. 18 Febr./ 1872./ Echtgenoot van/ ABEL H. VRIEZE.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 178 en 312)

13

Ter gedachtenis/ van/ BOUWKE JANS/ BONTJES./ geb. den 11 Feb. /1808, /overl. den 10 Juni/ 1883./ Echtgenoot van/ HARM H. KOETS.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 312)

14

Ter gedachtenis/ van/ HARM HINDRIKS/ KOETS,/ geb. den 3 Aug./ 1798,/ overl. den 12 April/ 1856.

Tekst op de achterzijde: *Neem dan vrij mijn stof/ o aarde!/ Tot het stof, dat zij bedekt,/ Eens herrijs ik weer in/ waarde,/ Door Gods almagt op-/ gewekt.. Jezus zal zijn woord dan/ staven/ Hij beheerscht het stof/ der graven:/ Wie in Hem gelooft,/ verbeidt/ Leven en onsterfelijkheid.*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 312)

15

Rustplaats/ van/ HARMANNUS T./ TAMMES./ geb. 3 Maart/ 1804,/ overl. 2 October/ 1861. / Geliefde echtgenoot/ van/ MARGARETHA J./ EEFSTING.

Tekst op de achterzijde: *ALS WIJ DE DOODSVAL/ LEI BETREËN./ LAAT ONS ELK AARDSCHE/ VRIEND ALLEEN;/ MAAR HIJ, DE BESTE/ VRIEND IN NOOD,/ VERZELD ONS OVER/ GRAF EN DOOD.*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 35) (Zie ook Wedde nr. 47)

16

Rustplaats/ van/ MAGARETHA J./ EEFSTING./ geb. 17 October/ 1812./ overl. 11 Mei/ 1891./ Geliefde echtgenoot/ van/ HARMANNUS T./ TAMMES.

Tekst op de achterzijde: 'T IS WAAR, DE MENSCH/ SMAAKT OP AARDE,/ SOMS
MENICH BLIJ/ EN ZALIG UUR;/ MAAR AL DIE BLIJD-/ SCHAP, VAN WAT/
WAARDE, IS ONVOL-/ MAAKT EN KORT/ VAN DUUR.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 35)

17

*Ter gedachtenis/ van/ HARM BRUINE/ KREMER,/ geb. den 6 Febr. /1843,/ overl. den 2
Mei/ 1863.*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 51)

18

*Rustplaats/ van/ NANNE TRENNING,/ Geb. d. 14 Maart 1868/ overl. d. 11 Januari/ 1869.
Tekst: Laat de kinderen tot mij komen,/ want hun is het koningrijk der/ Hemelen. Math. 19,
vs. 14.*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 128)

19

*HIER RUSTEN/ JANNA J. TRENNING,/ geb. 8 Dec. 1858, overl. 1 Juli 1859,/ JANNA J.
TRENNING,/ geb. 4 April 1860, overl. 16 April/ 1860./ Geliefde kinderen van/ JACOB B.
TRENNING EN/ RIKSTE S. TRENNING*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 128)

20

*Rustplaats van/ WILLEM D. DE RAAD./ geb. den 20 Juli 1838,/ overl. den 3 Mei 1856./ De
gedachtenis der regtvaardigen zal/ tot zegening zijn. Spr. 10, vs 7a*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 162)

21

*Rustplaats van/ RENKO D. DE RAAD./ geb. den 9 Mei 1834,/ overl. den 27 Jan. 1855./ De
mensch gaat naar zijn eeu-/ wig huis. Pred. 12, vs 5*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 162)

22

Dit graf is op 17 juni 2011 opgegraven door twee bestuursleden van de "Historische
vereniging Westerwolde", omdat het onder het maaiveld was verdwenen.

ANNO 167., DEN 20/ FEBRUARI IS DEN EHRBAER/... IS ENTS LAPEN ...ET ... RTS
UN...RELL ... LICH ... WACHTENDE ...

Wapens:

Tekst: SYMB: DIE WELT BIN ICK OFFGESTORVEN, HEBBE MI DAT EEWIGE
LEVENDT ERWORVEN, UTH GENADEN END GODTS GROTE BARMHERTICHEIT,
GENETE ICK NU DIE EWICHEIDT.

(Pathuis, GDW nr. 3911, blz. 705) N.B. Dit is dezelfde tekst als Bellingwolde nr. 76 en 77.

23

ANNO 1733, DEN 4 MAA Y IS/ DIE EERBARE EPPO HILLE=/ NIUS, IN SYN LEVEN
OUDER=/ LINGH IN DIE GEMEINTE TOT/ VRIESCHELOO EN ALS OOK ME=/ DE
ASSESTER VAN HET PACTH/ GERICHTE VAN HET LAND VAN/ WESTERWOLDE,
ALHYR IN DE=/ SE WERELT OVERLEDEN, OUT/ 75 JAAREN EN 6 MAANDEN/ EN 3
WEEKEN.

Wapen:

Tekst: *Hij Sal ingaen in die vrede, Sij/ Sullen Rusten op hare slaepsteden/ Een Jegelijck die in Sijn oprech/ tigheid gewandelt heeft. Jesaia 57 vers 2.*

(Pathuis, GDW nr. 3915, blz. 705/706) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 623) (Zelfde tekst als nr. 7 en 45)

24

Deese steen hebben 3 susters en broer/ gelegd ter gedachtenise van haar suster/ TALLE ENGELKENS,/ in den ouderdom van 48 jaaren, vrouw van/ EPPO HELLENIYUS/ en Dogter van/ D.E. ENGEL ENGELKES,/ brouwer, en ANNA BEERENTS,/ en is overleden den 12 december 1783.

Wapen:

Tekst: *Sij alle gaan uit een/ plaats, sij zijn/ alle uit den stof/ en sij keren alle/ weder tot stof. Prediker 3 vers 20*

(Pathuis, GDW nr. 3922, blz. 707) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 624)

25

Anno 1723, den 1 october is D.E./ Jantje Harms geboren Anno/ 1801, den 4 meert, is d.e. JANTJE HARMS na een korte ziekte van maar/ 15 uiren in den heere gerust, out 77 jaa/ ren, 5 maanden, 3 dagen, en is met de Eer/ zame FREERK ELZENS in den egt geweest ruim/ 50 jaaren, verwagende door Gods genade een/ Godzalige opstandinge door Jezus Christus.

Wapen:

Tekst: *Ik ben bevryt van myn bezorgde dagen/ nu leg ik hier in 't sombre graf begraven/ by man en kinderen tot troost/ van eene nu nog leevent kroost/ zes zoonen en een dochter strekken/ om my aan d'eene zy te dekken/ terwyl myn man aan d'andre legt/ tot God ons uit het stof opricht.*

(Pathuis, GDW nr. 3927, blz. 708) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 298 en 290)

26

Anno 1722, de 12 juli, is de eerbare/ FREERK ELZENS geboren, anno/ 1796, den 13 april, is de eerbare FREERK ELZENS door lang zukkelen en verval van levenskrachten in den Heere/ gerust, out 73 jaar, 9 maant,/ 1 weke, 5 dagen, en plusmynes 9 jaaren assester/ geweest in het cremineele/ gerichte van Westervoldingerlant, ver/ wagtende door Gods genade een God/ zalige opstandinge door Jesus Christus.

Wapen:

Tekst:

Ik ben gerust en nu niet meer/ anschouwet my en vreest den Heer/ dat gy nu zyt, was ik voor dezen/ dat ik nu ben, zult gy haast wezen.

PSALM 89, VERS 49.

(Pathuis, GDW nr. 3925, blz. 707) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 298 en 290)

27

Hieronder leggen wy begraven, die E./ Engel Engelkens Brouwer,/ in zyn leeven assessor van het edele pagt/ gerigt van Westervoldingerlant, ont/ slaapen 1771, den 1 september, oud/ 73 jaaren en 15 dagen, en zyn egtgenoot/ Anna Beerens, gebortig van Bleyham,/ ontslaapen 1751, den 3 april,/ oud 43 jaren en 6 dagen.

Wapen:

Tekst:

eer,/

*en/
n/
moet/
zal/
gewis?dat Graf.*

Pred. 3:20

(Pathuis, GDW nr. 3918, blz. 706) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 213 en 214)

28

Ter gedachtenisse van ANNA HILLENUS, DOCHTER VAN HILLENUS EPPENS EN GEESIEN ENGELKES, EHELIEDEN TOT VRIESCHELOO ... 28 ... 1781.

(Pathuis, GDW nr. 3921, blz. 707) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 214)

29

Ter nagedachtenis van BOELEM HARMS ENGELKENS, echtgenoot van TRIENTJE KLAASSENS MEIJER. Geb. d. 23 Jan. 1827, overl. d. 23 juni 1863.

Tekst: De daagen des menschen zijn als het gras. Ps. 103, vs 15.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 177)

30

Uit liefde/ en achting der/ kinderen:/ Hier rust/ het stoflijk deel van/ HARM/ E. ENGELKENS,/ in leven echtgenoot/ van wijlen/ RENKE B. HEIJES,/ de vader van 8 kinderen, Geb. den 1 Sept. 1797./ Overl. den 10 Jan. 1859.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 176, 216 en 380)

31

RENKE/ BOELMENS/ HEIJES,/ geb. den 17 Augustii/ 1785,/ overl. den 30 Julij/ 1849.

Tekst op de achterkant: *Zij stierf/ onverwachts,/ beweend als eene/ brave gade, en/ zorgdragende/ moeder.*

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 176, 216 en 380)

32

Rustplaats van HARM ROELFS WESTER, geb. den 7 maart 1815, overl. den 27 Juni 1871. TOEGEWIJD DOOR ANTJE R. WESTER.

Tekst: Ik weet dat mijn Verlosser leeft en ik ten jongsten dage zal verrijzen.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 494)

33

Hier rust/ de deugtsame/ NANTJE/ H. HOLLANDER/ huisvrouw/ van/ Tidde B. Tiabbes,/ overleden/ te Lutjeloo/ den 14 November/ 1825.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 637 en 638)

34

Ter/ gedachtenis aan/ TIDDE B. TIABBES/ echtgenoot van /NANTJE/ H. HOLLANDER,/ geb. den 18 Nov./ 1767/, overl. te Lutjeloo/ den 8 Aug. 1847.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 637 en 638)

35

Op deze plaats ligt het oudste grafmonument uit Vriescheloo.

ANNO 1632, DEN 29 APRILIS, IS HENSMAN GEERDES IN GODT DEN HEREN
ENTSLAPEN UNDE LICHT ALHIER BEGRAVEN, VERWACHTEN EENE FROLICKE
UPERSTANDINGE TEN JUNGSTEN DAGE, SINES OLDERS OMTRENT 50 JAREN.

Wapen:

(Pathuis, GDW nr. 3910, blz. 705) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 421)

36

Ter gedachtenis van/ H.J. HEIT,/ geb. den 7 Sept. 1821,/ overleden 3 Jan. 1860.

Tekst: ZALIG ZIJN DE DOODEN DIE IN DEN HEER ONTSLAPEN. OPENB. 14, VS 13.
TOEGEWIJD DOOR DERK DE RAAD.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 23)

37

Ter gedachtenis/ van/ GRIETJE UNIKEN,/ in leven echtgenoot/ van/ G. ENGELKENS,/ geb. d. 13 Oct. 1793,/ overl. d. 4 Feb. 1856,/ in den ouderdom/ van ruim 63 jaren. (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 324)

38

Ter gedachtenis/ van/ GERHARDUS/ ENGELKENS,/ in leven echtgenoot/ van/ G. UNIKEN,/ geb. d. 23 April 1764,/ overl. d. 8 Nov. 1852,/ in den ouderdom/ van ruim 88 jaren.

(Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 324)

39

Anno 1748, den 9 Meert, is ... eerbaare Geert Elsens hier tot Frieskeloo overleeden in het ouderdom van 23 jaaren en 13 dagen en ... alhyr begraven.

Wapen:

Tekst: DE DAGEN DES MENSCHEN ZYN ALS GRAS, GELYCK EEN BLOEM DES VELTS, DE BLOEYT ...

(Pathuis, GDW nr. 3916, blz. 706) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz.

40

Rustplaats van BRUNE JACOBS TRENNING, geb. te Laude gem. Vlagtwedde den 1 mei 1788. overl. den 25 Dec. 1869. Echtgenoot van AALTJE H. HAVING.

Tekst: GIJ HEMEL, AARDE EN ZIEL VERMELDT GODS LOF, LAAT AL WAT LEEFT ZIJN TROUW EN GOEDHEID PRIJZEN, WANT GOD ZAL DAN ZIJN SION HULP BEWIJZEN. EN JUDA'S STEEN HERBOUWEN UIT HET STOF. DAAR ZAL ZIJN VOLK WEER ... REN NAAR ZIJN RAAD, GOD EEUWIGE HUN ZIJN VOLK GUNST BETOONEN, WAAR ZULLEN ZIJ GODS KRACHTEN MET HUN ZAAD, ZIJ DIE ZIJN NAAM ... GELIJK WONEN. (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 127)

41

Ter gedachtenisse van de eersaeme/ Jonghelingh LUPPO ENGELKES,/ zoone van de E. HARM ENGELKES/ en RENSKKE ENGELKES, ehelieden/ te Vriescheloo, na een leeger van/ veertien dagen an de smertelyke/ kindersiekte in 't negentiende/ jaar syns ouderdoms op den 20/ fFbr. 1781 overleeden en den 27ste/ daaranvolgende syn kil gebeente/ by zyne voorvaderen in de groeve/ der verteringe bygeset tot den/ dag der algemeene opstandinge. JOB 7 VERS 6.

Wapen:

Tekst:

(Pathuis, GDW nr. 3920, blz. 706) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 176)

42

ELZO TAMMEN, / *in Leven Eerst predikant/ om de 13 jaaren te wymeer,/ laast om de 28 Jaaren te vriescheloo,/ Gebooren te Zellinge den 26 Dec. Ao 1710/ Gestorven alhier den 25st Oct. Ao 1779/ Oud by-naa 69 Jaaren.*

Wapen:

In 't Predickwerk myn kracht versleeten/ By dees' gemeint en te wymeer/ wilde ik van niets dan Jesus weeten/ Gekruist, der Kerke grond en Heer/ Nu rust myn Stof in 't graf gezonken/ Terwyl myn Ziel geniet haar Lot/ Getrouwen Leeraar word geschonken/ Ten loon Gods zaligst gunstgenot.

(Pathuis, GDW nr. 3919, blz. 706) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 392)

43

WUBBELT BRONS/ *Geboren tot Bonda, den 22 Dec. 1701/ En Overleeden tot Vrieschelo/ Den 18 Aug. 1762 Verwagtende/ Een Salige Opstandinge/ Ten Jongsten Dage.*

(Pathuis, GDW nr. 3917, blz. 706)

44

PETRUS EGGENS PASTOR TOT VRIESCHELOO/ GEBOREN 1673/ EN 1717, DEN 14 JUNIUS, IN DE SCH= / UIRE BEVESTIGET, DOE WAS DESE/ KERCKE NOGH NIET VOLVAERDI= / GET EN IS ALSO DE EERSTE/ PREDICANT VAN DESE KERKE/ GEWEEST EN DEN 29 MARTY/ ANNO 1719 ALHIER OVERLEDEN.

Wapen:

(Pathuis, GDW nr. 3912, blz. 705) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 392 en 393)

45

Hier onder liggen wy begraven, die E/ ENGELKE HINDRIKS BROUWER/ in syn leeven kerkvoogt en ouderling/ in die Gemeente tot Friescheloo/ Ontslaapen 1727, den 30 January/ Oud 63 jaaren en 6 dagen, en syn/ Egtgenoot NAANTJE ENGELKENS/ BRUGGERS, en is ontslaapen 1756/ Den 3 Meert, oud ruim 83 jaaren, beide/ Gebortig van Friescheloo.

Wapen:

Tekst: *Zij sullen in gaan in Vrede./ Zij Sullen Rusten op haare Slaapsteede/ Een Igelijk die in Sijn opregtigheidt/ gewandelt heeft Jesaja 57 Vers 2.*

(Pathuis, GDW nr. 3914, blz. 705) (Zie ook Boerderijen in het kerspel Vriescheloo, blz. 213)

(Zie voor dezelfde tekst ook nr. 7 en 23)

In de noordwand van de toren, boven de ingangseur, bevinden zich 2 gedenkstenen, ter herinnering aan de bouw en de verhoging van de toren.

Deze/ Toren is/ gebouwd in 1841/ toen Predikant was:/ J. SINNINGHE DAMSTÉ PZ:/ en kerkvoogden waren:/ T.B. TJABBES/R.H. HAZELHOF/ R.B. HEIJES.

Deze toren/ is verhoogt in 1925/ door F.A.STUBBE./ Toen Predikant was Ds. G. STOEL./ Kerkvoogden: H.T. PRENGER. VOORZ./ G.E. HAAIJER. SECR./ H.H. TAMMES. ADM.

De nummers 42, 43 en 44 hebben altijd al in de kerk gelegen, daar is dus onder begraven. De nummers 41 en 45 zijn in de tijd van dominee Jorritsma, omdat deze die grafstenen zo mooi vond, naast de drie bestaande stenen gelegd. Zij komen uit de rij van de familie Engelkens en hebben gelegen links en rechts naast nummer 25.

Bijzonder is dat er twee grafstenen ouder zijn dan de kerk, die in 1717 is gebouwd, namelijk nummer 22 en 36.

Er zijn hiervoor twee mogelijkheden te bedenken:

- A er werd dan kennelijk al begraven voordat de huidige kerk werd gebouwd.
- B twee families hebben de grafstenen die bij de vorige kerk lagen, over laten brengen naar hun huidige plaats, nadat de huidige kerk was gebouwd.

Ook bijzonder is dat er drie grafstenen liggen van mannen, die assessor zijn geweest. In Westerwolde waren twee gerichten, waarvoor assessoren (bijzitters) werden gekozen door de eigenerfde boeren, namelijk voor het pachtgericht en het crimineel gericht. In beide gevallen was de richter de voorzitter en hij werd vergezeld door twee assessoren.

De grafstenen 23 en 27 zijn van leden van het pachtgericht en nummer 26 van een lid van het crimineel gericht.

Nergens in Westerwolde liggen zoveel grafstenen van assessoren.